

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะเป็นรากฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมอารมณ์และจิตใจ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างครอบครัว ชุมชนและสังคมในการพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการชั้นเรียนที่สร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การชั้นเรียนและปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้แบ่งการศึกษาในระบบไว้ 2 ระดับ ประกอบด้วย การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปี

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นการกระจายอำนาจ เน้นการบริหารทำงานในแบบมีส่วนร่วม (อุทัย บุญประเสริฐ, 2552 : 55) มีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้และเพื่อคนไทยทั้งปวงได้รับ โอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคอนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบ ได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้

สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. 2549- 2553 : 3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักว่า การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียน ผลประเมินมาตรฐานโรงเรียน และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารอัตรากำลังครู และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน จึงได้กำหนดมาตรการรวม หรือยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา ประกอบกับนโยบายและการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มีนโยบายยุบโรงเรียนขนาดเล็ก การยุบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กเกิดขึ้น ตามมาตรการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของ คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2552 นโยบายดังกล่าวทำให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกิดแรงต่อต้านนโยบายไม่ให้ยุบสถานศึกษา หรือควบรวมสถานศึกษาที่ชุมชน ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานต้องมาถูกยุบหรือไปรวมหรือเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 1)

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่จัดอยู่ในประเภทโรงเรียนขนาดเล็กตามเกณฑ์ของการจัดขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็น โรงเรียนที่มีจำนวนเด็กนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา และมีอัตรากำลังครูตามเกณฑ์ไม่ครบชั้น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาภายใต้ข้อจำกัดซึ่งมีความพยายามที่จะจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีนักเรียนแต่ละชั้นจำนวนน้อย ขาดแคลนครู มีครูไม่ครบชั้น แต่เน้นพัฒนาศักยภาพให้จัดการเรียนรู้ให้ได้เต็มศักยภาพ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้ครู 1 คน ดูแลเด็กจำนวน 15 คน วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multi-grade Teaching) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 3)

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปัจจุบันโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไป บางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล มีนักเรียนน้อยแต่มีนักเรียนครบทุกชั้นจากสภาพปัญหาในปัจจุบัน โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางแห่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการชั้นเรียนต้องให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการ

จัดการ และบริหารจัดการที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหาที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น คือ ทักษะความสามารถที่แตกต่างกันมาจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะว่ามีนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ มาจัดการเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเดียวกัน โดยที่มีครูคนเดียวจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย และเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น และบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้น หรือการคละชั้นเรียน อาจจัดให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก คือ ให้จัดการเรียนรู้ที่เด็กมีระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน ขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินงาน 2 ประเด็น คือ 1) การเตรียมการสำหรับผู้บริหาร โดยกำหนดนโยบายให้มีการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น และกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน 2) การเตรียมการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดรูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น แผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียน การกำหนดผู้ประสานงานการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การนำหน่วยการเรียนรู้แบบคละชั้น ไปใช้ การนิเทศกำกับ ติดตาม การประเมินผลการดำเนินงาน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดการชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 4-10)

โรงเรียนบ้านโนนตาด ตั้งอยู่บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งกุลลา อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้บริการกับนักเรียน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านโนนตาด หมู่ที่ 7 บ้านโนนม่วง หมู่ที่ 8 บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 11 ชุมชนชาติพันธุ์เผ่าลาว ใช้ภาษาลาวในการสื่อสาร ซึ่งทั้ง 3 ชุมชนเป็นชุมชน ยากจนอยู่ในโครงการหมู่บ้านยากจน ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ส่วนใหญ่อาชีพของชุมชนเป็นอาชีพทำนา ประมาณร้อยละ 98 (โรงเรียนบ้านโนนตาด. 2553 : 1) จากข้อมูลโรงเรียนในปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 64 คน มีครูปฏิบัติการสอน เป็นข้าราชการ 4 คน อัตราจ้าง 1 คน ผู้บริหาร 1 คน รวม 6 คน เปิดทำการสอน ตั้งแต่ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1,2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 8 ชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้นวัตกรรมการสอนแบบบูรณาการ (เรียนคละชั้น) ซึ่งรวมชั้นเรียน ดังนี้ 1) ชั้น อนุบาลศึกษาปีที่ 1,2 รวม 1 ห้องเรียน (คละชั้น) 2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็น 1 ห้องเรียน(ห้องเรียนปกติ) 3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รวม 1 ห้องเรียน(ห้องเรียนปกติ) 4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 รวม 1 ห้องเรียน(คละชั้น) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5,6 รวมเป็น 1 ห้องเรียน(คละชั้น) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (โรงเรียนบ้านโนนตาด. 2553 : 1)

โรงเรียนบ้านโนนตาด มีภารกิจเพื่อสนองนโยบายในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด ภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษรอบสอง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และมาตรการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ขณะที่จะมีการเกษียณอายุราชการนับแสนอัตราในอีก 10 ปีข้างหน้า และมีแนวโน้มประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลง และความนิยมผู้ปกครองที่ต้องส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง ปัจจุบันโรงเรียนบ้านโนนตาดมีจำนวนนักเรียนลดลง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 62 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2554) ผลจากการมีจำนวนนักเรียนลดลงทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพได้เพียงพอ กล่าวคือ เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า มีข้อจำกัดด้านการใช้ครูหรือไม่สามารถจัดครูให้ครบชั้น และขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาจึงลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการติดตามการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสอง พบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเนื่องจาก โรงเรียนขาดครูผู้ที่มีประสบการณ์ด้านปฐมวัย ครูไม่ครบชั้นทำให้โรงเรียนไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยจากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนบ้านโนนตาดที่ผ่านมามีปัญหา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งในแต่ละด้าน มีดังนี้ ปัญหาด้านการบริหารจัดการโรงเรียน มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การบริหารจัดการตั้งอยู่บนพื้นฐานขาดแคลน ไม่เพียงพอ ปัญหาด้านการเรียนการสอน ในด้านการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านโนนตาด พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลา และเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำนวนหนึ่งต้องปฏิบัติ หลักสูตรและแผนจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัดซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ซึ่งในท้ายที่สุดก็ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนโรงเรียนบ้านโนนตาดเป็นโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง เป็นจำนวนน้อย สภาพอาคารเก่าชำรุดทรุดโทรม เนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน ขาดแคลนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากร

จากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนดังกล่าวมีฐานะยากจน ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากปัญหาพบว่าตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บทบาทคณะกรรมการดังกล่าวมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้วเกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก หรือ ไม่มีเลย ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร (โรงเรียนบ้านโนนตาด. 2554 : 1-2)

จากการศึกษาหลักการ การวิจัยปฏิบัติการ การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ให้ผู้ร่วมวิจัยทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เป็นวิธีที่มุ่งเน้นแก้ปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งจะผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูตามปกติในโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกชั้นตอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สามารถนำไปแก้ปัญหาคูไม่ครบชั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 5 คน ได้แก่
 - 1.1 ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนตาด
 - 1.2 ครูผู้ร่วมวิจัยเป็นครูโรงเรียนบ้านโนนตาดจำนวน 4 คน
2. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนบ้านโนนตาดจำนวน 15 คน เลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 27 คน ประกอบด้วย

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านโนนตาด จำนวน

7 คน

3.2 ผู้ปกครองนักเรียนในเขตบริการ โรงเรียนบ้านโนนตาด ปีการศึกษา 2554

ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนแบบคละชั้นเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 15 คน

3.3 ศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด ซึ่งประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้โดยคละเนื้อหาการเรียน การสอนหน่วยการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระ 8 สาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้น ป. 3 เรื่อง ธนูดอกไม้กับเจ้าชายน้อย
ชั้น ป. 4 เรื่อง เทียวเมืองพระร่วง
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้น ป. 3 เรื่อง ป्राกฏการณ์ของโลก ชั้น ป.
4 เรื่อง ระบบสุริยะของเรา
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป. 3 เรื่อง รักษ์
สิ่งแวดล้อม ชั้น ป. 4 เรื่อง รักษ์สิ่งแวดล้อม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้น ป. 3 เรื่อง สร้างเสริม
สมรรถภาพ ชั้น ป. 4 เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้น ป. 3 เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ ชั้น ป. 4 เรื่อง
การวาดภาพระบายสี
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ป. 3 เรื่อง สนุกกับ
คอมพิวเตอร์ ชั้น ป. 4 เรื่อง สนุกกับคอมพิวเตอร์
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้น ป. 3 เรื่อง Care &
Clean ชั้น ป. 4 เรื่อง Seasons

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นการเชิงวิจัยปฏิบัติการ วงรอบละ 2 สัปดาห์

ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ดำเนินการวิจัย โรงเรียนบ้านโนนตาด ตำบลทุ่งกุลา อำเภอสุวรรณภูมิ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จังหวัดร้อยเอ็ด

นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน หมายถึง คณะกรรมการตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทน
ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทน
ภิกษุสงฆ์หรือองค์กรทางศาสนา ตัวแทนครู ปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะกรรมการใน
สถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนตาด เท่านั้น

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายปฏิบัติการนิเทศ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การจัดการเรียนรู้แบบละครชั้นเรียน หมายถึง การจัดชั้นเรียน โดยจัดเด็กแต่ละชั้น
หรือต่างชั้นกันมารวมกัน และจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถ
ต่างกัน นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่ครูคนเดียว
สามารถจัดกิจกรรมสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง วิธีการศึกษาค้นคว้าแบบส่อง
สะท้อนตนเองของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยระบุปัญหาหรือความต้องการพัฒนาใน
งานที่รับผิดชอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เป็นการ
วิจัยที่ทำได้อย่างรวดเร็วและนำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ต่างๆ ให้เพื่อนร่วมงาน ได้มีโอกาสอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ
และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการทำงานต่อไป สุรวาท ทองบุ (2550:16)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การจัดกลุ่มคนขึ้นมาเพื่อ วัตถุประสงค์
ของการจัดสนทนากลุ่มที่เจาะจงในวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดในวงสนทนา
จุดหมายของการศึกษา โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในวงสนทนา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ครูผู้สอนแบบคณะชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด ได้เทคนิควิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. นักเรียน ชั้นประถมปีที่ 3-4 สามารถเรียนรู้คณะชั้น สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถต่างกัน เรียนรู้พร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมครุคนเดียว สามารถจัดกิจกรรมสอดคล้องกับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้น ชั้นประถมปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด เป็นแนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ส่งผลต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนบ้านโนนตาด ในปีการศึกษา 2555 ต่อไป
4. ได้วิธีการจัดการชั้นเรียนแบบคณะชั้น ชั้นประถมปีที่ 3-4 และส่งผลสะท้อน ต่อการคณะชั้นอื่นๆสำหรับ โรงเรียนบ้านโนนตาด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ชั้นประถมปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 : โดยวิธีวิจัยปฏิบัติการ (PAOR) ได้สรุปแนวคิด งานวิจัยของนักวิชาการ นักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ปีเตอร์สัน (Peteson, M. 2007 : Online), เดซาบาย (Desai, I. 2007 : 102), สจัวร์ด (Stuart, S. 2006 : 98), พาดีนีย์ (Pardini, P. 2005 : Online), เพอร์เนอร์และพอร์ต (Perner, D. & Port, L. 1998 : 45), ฉันทิ ธาตุทอง (2552 : 196), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 78), และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดใหม่ในการศึกษาวิจัย ดังแสดงในภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย